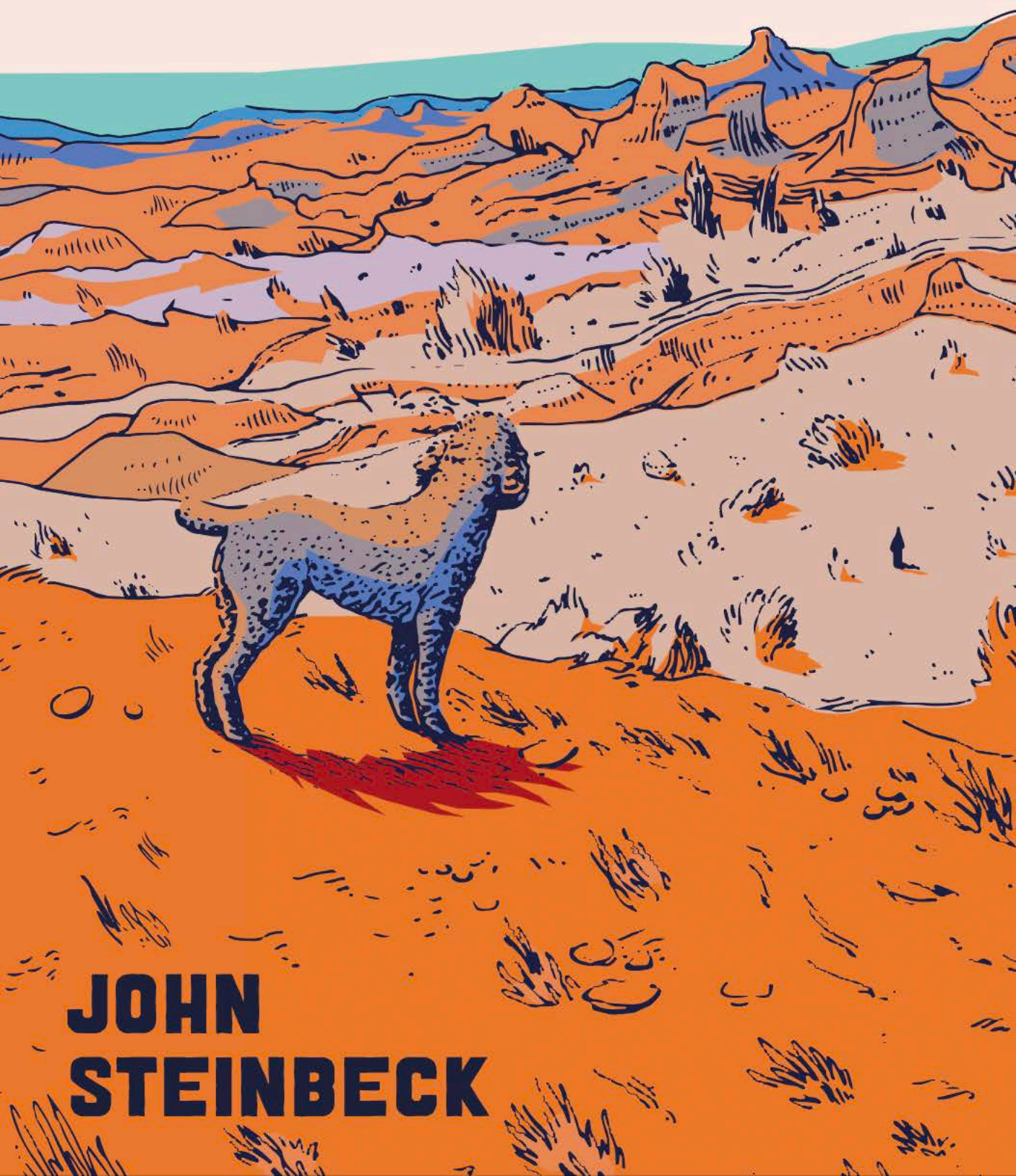

absynt

POTULKY S CHARLEYM

PO STOPÁCH AMERIKY

**JOHN
STEINBECK**

absynt

**POTULKY
S CHARLEYM**

**PO STOPÁCH
AMERIKY**

**JOHN
STEINBECK**

preložil Martin Kubuš
ilustroval Filip Horník

TRAVELS WITH CHARLEY by John Steinbeck
Copyright © 1962 by John Steinbeck
Copyright renewed Elaine Steinbeck, Thom Steinbeck,
and John Steinbeck IV, 1989, 1990
Design © Ivan Galdík
Illustrations © Filip Horník
Translation © Martin Kubuš

ISBN 978-80-8203-159-4

Publikáciu z verejných zdrojov podporil *Fond na podporu umenia*

u. fond
na podporu
umenia

**VENUJEM
HAROLDVI GUINZBURGOVI,
S OBDIVOM A VĎAČNOSTOU
ZA SPOLUPRÁCU
A RASTÚCU PRIAZEŇ.**

John Steinbeck

PRVÁ ČASŤ

K eď som ako chlapec mával chorobné nutkanie ocitnúť sa kdesi inde, zrelší ľudia ma ubezpečovali, že dospelosť ma vyľieči. Len čo som dozrel, aspoň vekovo, zaručeným receptom na môj neduh sa stali stredné roky. V strednom veku ma zas ubezpečovali, že choroba poľaví v jeseni života, a dnes si ako päťdesiatosemročný vravím, že ma z toho možno dostane staroba. Nič nezaberá. Keď lodná siréna štyrikrát zahúka, chlpy na šiji mi aj dnes stoja dupkom a túlavé topánky ma zasvrbia. Keď zahúčí lietadlo, zapradie motor, alebo začujem čo i len klopot podkov, roztrasiem sa ako za starých čias, v ústach mám sucho, zahmlí sa mi pred očami, dlane sa mi rozhoria a žalúdok stúpne až do útrov hrudného koša. Slovom, nepolepšilo sa mi. A po lopate: tulák ostane tulákom. Obávam sa, že moja choroba je neliečiteľná. Nechcem však poučovať, spisujem to len kvôli sebe.

Keď raz blúdiveho človeka zachváti vírus neposednosti a keď sa cesta preč javí ako širokánska, priama a krásna, pacient musí v prvom rade sám sebe predložiť dobrý a pádny dôvod, pre ktorý nemôže zostať. Prakticky zmýšľajúci tulák to zvládne ľavou zadnou, stačí mu načrieť do bohatej studnice dôvodov, ktorú jeho myseľ dostala do vienka. Nato si musí výlet naplánovať časovo i priestorovo, zvoliť si jednak smer, ale aj cieľ cesty. Potom mu už zostáva iba jedno – vychystať sa a vyriešiť, ako pocestuje, čo všetko si vezme a kde sa koľko zdrží. Táto fáza celého procesu sa nemení a nepomíne. Spisujem to len pre dobro tuláckeho dorastu, aby si nováčikovia – podobne ako mladí, ktorí sotva pričuchli k hriechu – náhodou nemysleli, že objavili niečo nové.

Len čo je cesta rozplánovaná a prípravy vrcholia, objavuje sa nová skutočnosť, ktorá všetko ostatné zatieni. Každý výlet, safari či výprava je samostatná jednotka, ktorá s inými cestami nemá nič spoločné. Je osobitá, má svoje vrtochy, je svojrázna a jedinečná. Cesta je ako ľudská bytosť – dvoch navlas rovnakých na svete niet. Človek môže plánovať, prijímať opatrenia, čo-to usmerniť, niečo si nebudaj vynútiť. To všetko je pekné,

ale márne. Po dlhoročnom boji prichádzame na to, že na výlet sa nevyberáme, ale výlet si vyberá nás. Cestovateľ, ktorý chce mať všetko pod palcom, si na svojhlavom výlete vyláme zuby, a všetky rozpisy a rezervácie, všetko skalopevné a nevyhnutné sa zosype ako domček z karát. Čistokrvný tulák z povolenia si naplno vydýchne, až keď si to všetko uvedomí. Vtedy z neho opadne všetko ťaživé a výlet sa môže začať. Cesta pripomína manželstvo. Chlap si myslí, že sa vydáva na cestu, no mylí sa, lebo v skutočnosti sa cesta, rozumej manželka, vydáva naňho i zaňho, a on s tým nič nenarobí. Povedal som, čo som chcel, a cítim sa lepšie, hoci pochopia len tí, ktorí to zažili na vlastnej koži.

Môj plán bol stručný, jasný a rozumný – teda aspoň myslím. Za tie roky som navštívil množstvo kútov sveta. Ak som práve v Amerike, bývam v New Yorku, občas zájdem na skok do Chicaga alebo San Francisca. Lenže New York nie je Amerikou o nič viac, než je Paríž Francúzskom či Londýn Anglickom. Zistil som, že nepoznám ani vlastnú domovinu. Ako americký spisovateľ, ktorý píše o Amerike, som pracoval popamäti, no pamäť ako zásobáreň spomienok je prinajlepšom nespoľahlivá a pochybná. Reč Ameriky som vlastne nikdy nepočul, nepričuchol som k tráve, stromom ani stokám, nevidel som kopce ani vodné plochy, nepoznal som farbu, ba ani povahu svetla. O zmenách som sa dozvedel akurát z kníh alebo novín, ba čo viac, našu vlasť som za dvadsaťpäť rokov ani raz nepocítil. Písal som skrátka o niečom, čo som nepoznal, a keďže som, prepytujem, spisovateľ, čosi také považujem za zločin. Tých dvadsaťpäť rokov mi skreslilo spomienky na nepoznanie.

Svojho času som cestoval po krajine v starej pekárenskej dodávke, dvojdvervej kraksni s matracom na podlahe. Zastavil som všade tam, kde sa zastavovali alebo zhromažďovali ľudia, počúval som, sledoval ich a cítil. Postupne som si o svojej krajine vytvoril obraz, ktorý zodpovedal skutočnosti len natoľko, nakoľko mu to moja nedokonalosť umožňovala.

A tak som si zaumienil, že to vyskúšam ešte raz, že túto obľudnú krajinu skúsím objaviť nanovo, pretože inak by som pri písaní nemohol poodhaliť drobné diagnostické pravdy, z ktorých pozostáva väčšia pravda. Malo to však menší, ale o to ostrejší háčik. Za posledných dvadsaťpäť rokov som sa stal zdravo známym. Viem, ako to chodí. Keď ľudia poznajú vaše meno, či už o vás počuli v dobrom alebo v zlom, správajú sa inak. Pre hanblivosť či inú povahovú črtu, ktorá sa derie na povrch, len čo prídu do styku s niekým verejne známym, stáva sa z nich čosi, čím by za bežných okolností neboli. Na cestu som sa teda mohol vydať len pod podmienkou, že meno a totožnosť nechám doma a stanem sa putovným zrakom a sluchom, akousi priesvitnou ľudskou medúzou, ktorá sa nesie vodami a pritom takmer dokonale splýva s prostredím. Povedal som si, že nemôžem chodiť po hoteloch a podpisovať sa, nesmiem sa stretávať s ľuďmi, ktorých poznám, nesmiem sa vypytovať, a už vôbec nie klásť otázky citlivého charakteru. Ďalej som si uvedomil, že keď kamsi zavítajú dvaja alebo viacerí, narušia tým prirodzené prostredie. Preto som musel ísť sám a vystačiť si ako korytnačka, ktorá náhodou prechádza okolo a svoj dom si nesie na chrbte.

Len čo som si to ujasnil, napísal som na vedenie istej mamutej spoločnosti, ktorá vyrába nákladné autá. Uviedol som presné požiadavky i účel. Potreboval som trištvrtetonový pikap vhodný podľa možností aj do drsného terénu a na korbu som chcel pristaviť domček, čosi ako drobnú kajutu. S obytným príviesom sa na horských cestách manévruje ťažko. Nie je jednoduché s ním parkovať, neraz dokonca zakázané, a vôbec, vzťahuje sa naň priveľa obmedzení. Spoločnosť mojím požiadavkám vyhovel a robustné rýchle a pohodlné vozidlo bolo aj so skriňovou obytnou bunkou zakrátko na svete. Hotový domček a v ňom dvojposteľ, sporáček so štyrmi horákmi, ohrievač, chladnička i svetlá – všetko na plyn, k tomu chemický záchod, šatník, komôrka a okná so sieťkami proti hmyzu. Auto podľa môjho gusta. Doviezli mi

ho v lete priamo pred dom v dedinke Sag Harbor v odľahlom kúte ostrova Long Island. Popravde, nechcel som vyraziť skôr ako začiatkom septembra, okolo Sviatku práce, keď sa celý národ pomaly, ale isto vracia do zabehaných koľají, ale najprv som si chcel nový pancier poťažkať, trochu si naň privyknúť, zásobiť ho a lepšie sa s ním oboznámiť. Doviezli mi ho v auguste a bol naozaj krásny – mocný, ale obratný. Šoféroval sa ľahko, takmer ako bežné osobné auto. A keďže si priatelia na adresu plánovaného výletu neodpustili pár posmešných poznámok, auto som dal meno Rocinante, ako isto viete po koňovi Dona Quijota.

Keďže som sa svojimi cestovateľskými plánmi netajil, ukázalo sa, že priatelia a poradcovia majú na vec trochu odlišný názor. (Človek, ktorý plánuje cestovať, čelí húfom samozvaných poradcov.) Vydavateľ údajne rozposlal moju podobizeň všade, kam sa len dalo, a preto ma vraj po ceste každý zaručene spozná. Už vopred vám poviem, že na trase dlhej dobrých šestnásťtisíc kilometrov naprieč tridsiatimi štyrmi štátmi ma nespoznala ani živá duša. Myslím, že ľudia rozoznávajú iných len v konkrétnom kontexte. Za volantom Rocinanta ma nespoznali ani tí, ktorí by azda vedeli, s kým majú do činenia, keby ma stretli za predpísaných okolností.

Dohovárali mi, že nápis Rocinante namaľovaný na boku španielskym ozdobným písmom zo šestnásteho storočia v istých končinách vyvolá množstvo otáznikov a ľudia sa začnú pýtať. Neviem, koľkí to meno spoznali, ale s istotou viem povedať, že sa naň nikto nepýtal.

A to nie je všetko. Keď vraj vyjde najavo, že ja, úplne cudzí človek, sa len tak rozvážam po krajine, ľuďom to bude vrtať v hlave. A nielen to. Vzbudím v nich podozrenie. Práve preto som si na držiak v aute zavesil aj brokovnicu, dve pušky a zopár udíc. Zo skúsenosti viem, že ak sa chlap vydá na poľovačku alebo rybačku, každý ho chápe, a navyše, praje mu to. V mojom živote však poľovačkám odzvonilo. Dnes už nestrieľam a nechytám nič, čo sa mi nezmesť na panvicu, a na

športový lov som už trochu starý. Ukázalo sa, že tieto rekvizity napokon nevyužijem.

Ktosi povedal, že v ľuďoch vzbudia zvedavosť tabuľky s evidenčným číslom štátu New York, a možno si neodpustia pár otázok, keďže samotné číslo je môj jediný poznávací znak. A tak aj bolo – dvadsať-, možno tridsaťkrát počas celej cesty. Všetky slovné výmeny na túto tému však vyzerali rovnako, teda asi takto:

Miestny: „Pozerám, že ste z New Yorku.“

Ja: „Hej.“

Miestny: „Bol som tam v tridsiatom ôsmom alebo v tridsiatom deviatom. Alice, kedy sme to šli do New Yorku, v tridsiatom ôsmom či deviatom?“

Alice: „V tridsiatom šiestom. Pamätám si to, lebo v tom istom roku zomrel Alfred.“

Miestny: „No, to je jedno, žiadna sláva. Hrozné. Tam by som nebýval, ani keby mi platili.“

Poniekto sa o mňa úprimne báli, pretože som chcel ísť sám. Hoci kto ma mohol prepadnúť, okradnúť alebo mi niečo urobiť. Naše cesty sú nebezpečné, jasná vec. Pripúšťam, že v tejto otázke sa ma zmocňovali nie celkom rozumné pochybnosti. Už celé roky som nebol sám ako prst, človek bez mena, bez priateľov, mimo bezpečia, aké človeku poskytuje rodina, priatelia a spoločníci. Nebezpečenstvo vnímam ako čosi neskutočné. V prvom rade je to pocit úplnej osamelosti, bezmocnosti, pocit, že človek zostal napospas osudu. Presne pre toto som si vzal do auta spoločníka – starého francúzskeho pudlíka s džentlmenskými spôsobmi menom Charley. Aby som bol presný, celým menom sa volá Charles le Chien. Narodil sa v Bercy, na predmestí Paríža, vycvičili ho vo Francúzsku, a aj keď má z pudlíkovej angličtiny aspoň aké-také vedomosti, pohotovo reaguje iba na povely vo francúzštine. Inak si ich musí prekladať a to ho spomaľuje. Charley je kus pudla. Jeho farbu možno označiť francúzskym bleu, a keď je úplne čistý, je naozaj modrý. Je to rodený diplomat. Súbojom sa vyhýba,

uprednostňuje vyjednávanie, a robí dobre, pretože súboje mu veľmi nejdú. V úzkych sa ocitol iba jediný raz v celom svojom desaťročnom živote – vtedy narazil na psa, ktorý vyjednávať nemienil a Charley v ten deň prišiel o kus pravého ucha. Ale inak je skvelý, strážny pes par excellence – keď zreve, znie ako lev, čím pred pochybnými typmi, ktoré sa zakrádajú nocou, zatají skutočnosť, že z papierového goliera sa neprehryzie, ani keby chcel. Je to kamoš, výborný spoločník na cesty a potulky z miesta na miesto má radšej než čokoľvek na svete. Ak sa v mojom rozprávaní objavuje pričasto, je to preto, že výlet výrazne obohatil. Pes, obzvlášť cudzokrajný ako Charley, je skvelým prostriedkom na zblížovanie s ľuďmi. Nejedem rozhovor, ktorý som cestou nadviazal, sa začal otázkou: „Aká je to fajta?“

Osvedčené spôsoby nadväzovania rozhovorov fungujú vždy a všade. Odjakživa viem, a znovu sa mi to potvrdilo, že ak chcete upútať pozornosť, požiadať o pomoc či nadviazať rozhovor, musíte zablúdiť. Kto by sa s úsmevom púšťal na niekoľko hodín do reči s cudzím človekom, ktorý tvrdí, že sa stratil, a potom ho naschvál poslal nesprávnym smerom? Nikto, iba človek, ktorý na chodníku našiel vlastnú vyhladovanú matku a kopol ju do brucha, aby nezavadzala.

Pod košatými dubmi u nás v Sag Harbore parkoval môj Rocinante – auto veľmi pekné a sebestačné. Schádzali sa u nás susedia a na návštevu prišli dokonca aj takí, o ktorých sme vôbec netušili. V ich očiach som vyzoroval to isté, čo som neskôr zas a znova vídal v očiach celého národa – spaľujúcu túžbu odísť, pohnúť sa z miesta, niekam sa vybrať, kamkoľvek, len aby nemuseli ostať tam, kde sú. Potichu konštatovali, že by jedného dňa najradšej niekam odišli, slobodne, bez záväzkov, bez kotvy. Nešlo by pritom o to, kam ídú, ale skôr o to, že odkiaľsi konečne odchádzajú. Rovnaké pohľady a zbožné prania v hlase som vyzoroval všade, v každom štáte, do ktorého som zavítal. Takmer každý Američan túži kamsi ísť. Jeden chalan, mohol mať trinásť, za mnou chodil večer čo večer. S bázňou stál obďaleč

a Rocinanta nespúšťal z očí, nazeral do okien, dokonca si ľahol na zem a skúmal mocné pružiny. Chlapec mlčal ako ryba, ale od auta sa nehol ani na krok. Nevedel sa vynadávať a prišiel aj v noci. Po týždni sa už nezdržal. Slová prekonali ostych a rinuli sa von, nech sa deje, čo sa deje: „Ak ma vezmete so sebou, spravím všetko na svete, fakt! Čo len budete chcieť! Budem vám variť, umývať riad, porobím, čo treba, budem sa o vás starať.“

Veľmi dobre som vedel, ako sa cíti, bohužiaľ. Vravím: „Rád by som, ale nedá sa. Školská rada, tvoji rodičia, ale aj mnohí iní majú na vec iný názor.“

„Urobím hocičo,“ nástojil. Je mi jasné, že to myslel vážne, a podľa mňa dúfal až do poslednej chvíle, keď som napokon nadobro odišiel bez neho. Sníval o tom istom, o čom som aj ja sníval celý život, a na to niet lieku.

Trvalo dosť dlho, kým som Rocinanta poriadne zásobil, ale stálo to za to. Vzal som si mnoho vecí, viac než dosť, ale netušil som, čo ma vlastne naozaj čaká. Nástroje pre prípad núdze, ťažné laná, menší kladkostroj, poriadnu lopatu, páčidlo a všakovaké náradie, aby som si vedel čo-to vyrobiť, opraviť a podľa potreby sa vynásť. Potom prišli na rad zásoby jedla pre prípad, že by ma koncom roka na severozápade prekvapil sneh. Zásoby mi mali vystačiť aspoň na týždeň. S vodou som problém nemal, pretože môj tátoš viezol stolitrovú nádrž.

Napadlo mi, že cestou sa dopracujem aj k písaniu – možno vypočítam dáku esej, určite si budem robiť poznámky a stopercentne rozpošlem pár listov. Nachystal som si papier, kopirák, písací stroj, ceruzky, zápisníky, a k tomu slovníky, vreckovú encyklopédiu, zo desať príručiek – niektoré boli poriadne ťažké. Povedal by som, že ľudský zmysel pre sebaklam nepozná hraníc. Veľmi dobre som vedel, že poznámky si robím len zriedka, a ak aj, vždy ich buď stratím, alebo ich po sebe neviem prečítať. Za tých tridsať rokov v spisovateľskom povolani som sa neraz presvedčil, že nedokážem písať zahorúca. Všetko musím nechať vykvasiť, ako hovorí môj priateľ, poriadne „prežuť ako mulica“, a až potom to dať na papier. A aj keď sa v tomto

smere veľmi dobre poznám, do Rocinanta som si pozvláčil toľko papiera, že by mi stačil na desať zväzkov. Na palubu som si vzal aj dobrých šesťdesiat kilogramov kníh, ku ktorým som sa zatiaľ nedostal, a bolo mi úplne jasné, že sa k nim ani nikdy nedostanem. Zbalil som si konzervy, brokové náboje, patróny, kufriky s náradím, zbytočné haldy oblečenia, deky a vankúše, asi sto párov ľahkých i ťažkých topánok, k tomu zateplenú nylonovú spodnú bielizeň do mínusových teplôt, umelé taniere i poháriky, umelú nádobu na riad a náhradnú plynovú bombu. Preťažené pružiny si len sťažka vzdychli a klesli k zemi. S odstupom času usudzujem, že som si vzal štyrikrát viac, než mi naozaj bolo treba.

Aby som nezabudol, Charley vie čítať myšlienky. Za život ma videl cestovať až-až, a neraz musel zostať doma. Vie, že vystupujeme oveľa skôr, než nám vyjde batožina, a hoci už má svoje roky, poskakuje hore-dolu, bojí sa, skučí a dostáva menšie hysterické záchvaty. Počas niekoľkotýždňovej prípravy na cestu sa mi v jednom kuse plietol popod nohy a poriadne ma vytáčil. Napokon sa zašil v Rocinantovi, vkradol sa dnu a tváril sa slušne.

Sviatok práce sa nezadržateľne blížil a s ním aj okamih pravdy, keď milióny deciek zasadnú späť do lavíc a desiatky miliónov rodičov zmiznú z diaľnic. Vyraziť som chcel podľa možnosti, hneď ako sa to stane, no práve vtedy hlásili, že z Karibiku sa k nám s hukotom valí hurikán Donna. V našich končinách Long Islandu sme už hurikány okúsili, takže podobné zvesti sme rozhodne nebrali na ľahkú váhu. Naša dedinka sa s blížiacim hurikánom chystala na krízu, akú kedysi obyvatelia prežívali pri obliehaní hradieb. Náš zálivček je opevnený celkom dobre, ale rozhodne nie dokonale. Donna sa pomaly, ale isto blížila, a tak som naplnil petrolejky, natlakoval záhradnú pumpu a uviazal všetko, čo stálo voľne. A keď poviem všetko, myslím tým aj Krásnu Elaine, sedem metrový čln s kajutou. Všetky otvory som obil doskami, odplavil ju do stredu zálivu, na reťaz hrubú ako môj palec som upevnil

starú dobrú zašpicatenú kotvu ako svet a veľkým padáčikom ju hodil do vody. Krásnu Elaine som pevne ukotvil s nádejou, že s týmto postrojom by sa mala udržať aj vo vetre, ktorý duje rýchlosťou dvestopäťdesiat kilometrov za hodinu, pravda, ak jej neodtrhne provu.

Donna sa medzitým nenápadne blížila. Vravím si, že ak nás zasiahne, určite zostaneme bez prúdu, a tak sme si nachystali tranzistor na baterky, aby sme mali ako počúvať správy. Báľ som sa už len o Rocinanta, ktorý sa chúlil pod mohutnými stromami. Prenasledovala ma strašná predstava, že naň padol kmeň a rozpučil ho ako žabu. Preparkoval som ho, aby nebol v dosahu, čo však neznamená, že by vetrisko nebol schopný odlomiť vrcholec, vrhnúť ho dvadsať metrov ďaleko a rozmliaždiť mi auto na kašu.

Zavčas rána v rádiu hlásili, že smršť nás neminie, a ráno o desiatej nás predpoveď uistila, že oko hurikánu bude priamo nad nami, a to presne o trinástej hodine a siedmej minúte. Náš záliv bol tichý, nikde ani vlnky, voda stále tmavá a ukotvená Krásna Elaine sa ladne vznášala na hladine.

Náš záliv je na rozdiel od iných o čosi bezpečnejší, a tak sa k nám vybralo kotviť množstvo menších plavidiel. S hrôzou som zistil, že ne jeden majiteľ nevie, ako sa správne kotví. Napokon dorazili dve na pohľad pekne lode uviazané za sebou. Do vody čľupla ľahká kotvička a majitelia sa pobrali preč. Lode zostali bez dozoru, prova druhej uviazaná o kormu prvej, a obidve na dosah mojej Krásnej Elaine. Podišiel som na okraj móla s megafónom v ruke, chcel som im ten šialený nápad vyhovoriť, lenže majitelia lodí ma buď nepočuli, nechápali, o čo mi ide, alebo im to bolo skrátka fuk.

Vetrisko udrelo presne podľa predpovede a vodu roztrhlo napoly, akoby to bola len tenká čierna plachta. Hurikán bil ako zovretá päšť. Vrcholec jedného duba zrachotil na zem a lizol aj dom, z ktorého sme to všetko sledovali. Druhý závan nám nasilu roztvoril veľké okno. Hrubou silou som ho zavrel a hore i dole zatíkol ručnou sekerkou pár klinov, aby sa neotváralo.

Elektrina a telefónne vedenie odišli s prvým náporom presne podľa predpokladu. V rádiu hlásili trojmetrové vlny. Vietor trhal zem i more ako svorka besných teriérov, a my sme to všetko sledovali. Stromy sa metali a zohýbali ako steblá trávy a víchor sa opieral do vody tak urputne, že na hladine vyšľahal vrstvu peny. Čiasi loďka sa odtrhla a vyletela rovno na breh. Ďalšia ju nasledovala. Domom, ktoré vyrástli v príjemnom jarnom období a začiatkom leta, siahali vlny až po okná na poschodí. Náš dom stojí na kopčeku asi desať metrov nad morskou hladinou, ale prívalové vlny nám zaplavili mólo. Keď sa vietor obrátil, šiel som preparkovať Rocinanta, aby sa mamutie duby nenahýnali k nemu, ale opačným smerom. Krásna Elaine sa niesla ako pravá dáma a na úteku pred meniacim sa vetrom sa ladne pohojďovala.

Previazané lode sa medzitým vzájomne preplietli, lano sa jednej omotalo popod skrutku a kormidlovú plutvu, a trupy do seba tupo vrážali a vzájomne sa oškierali. Ďalšie plavidlo za sebou ťahalo kotvu a voda ho vypľula na rozbahnený breh.

Charley si nezvykne robiť ťažkú hlavu. Z miery ho nevyvedie streľba ani hrom, výbuchy ani hučiaci víchor. Keď bola smršť v plnom prúde, našiel si teplé miestečko pod stolom a trochu si zdiemol.

Vietor utíchol rovnako náhle, ako sa rozburácal, a hoci sa more aj naďalej vlnilo mimo rytmu, vietor už hladinu neštípal. Príboj stále rástol a rástol, móla zmizli pod vodou, len kde-tu vykúkali koly alebo zábradlia. Ticho znelo ako ohlušujúci zvuk. V rádiu zahlásili, že sa nachádzame v Donninom oku, v nehybnej a desivej tíšine, v samom jadre točitej búrky. Neviem, ako dlho tá tíšina trvala, ale popri čakaní sa mi to zdalo dosť dlho. Vtom nás zasiahla druhá strana, víchor v opačnom smere. Krásna Elaine sa lahodne húpala a ponúkla vetru vlastnú provu. Spomínané vetrom zmietané lode ťahali kotvu po dne, obstúpili moju krásku a pritlačili sa o ňu. Hoci sa bránila a zmietala, lode ju ťahali po prúde a sotili do najbližšieho móla tak silno, že sme počuli, ako trup pri náraze do dubových pilierov stoná.

Vietor v tej chvíli údajne dosahoval rýchlosť stopäťdesiatdva kilometrov za hodinu.

Ani som sa nenazdal, a už som bežal, zápasil s vetrom, uháňal zálivom k mólu, o ktorý sa otlkali lode. Pokiaľ viem, moja manželka, po ktorej som loď pomenoval, bežala za mnou a na plné hrdlo mi prikazovala, aby som sa vrátil. Mólo bolo dobrý meter dvadsať pod vodou, no koly vytrčali, takže som sa mal čoho chytiť. Držal som sa nad hladinou, ktorá mi siahala po náprsne vrecká, a vietor šľahajúci na breh mi špliechal vodu rovno do úst. Moja loďka pri nárazoch do pilierov bedákala, ujúkala a krčila sa ako vydesené teliatko. Zoskočil som na ňu a dotackal sa na palubu. Prvý raz v živote sa mi naozaj zišiel nôž. Rozmarné lode doliehali na moju Elaine z oboch strán a tlačili ju k mólu. Prerezal som im kotevné i ťažné lano, ktorým boli previazané, a postrčil ich nohou, nech si plávajú. Lode sa vyhupli na rozbahnený breh. Kotevná reťaz mojej krásky zostala nedotknutá a obrovská stará kotva sa ani nepohla – darmo, päťdesiatkilový kus železa so zašpicatenými čepeľami širokými ako lopata len tak nepustí.

Motor Krásnej Elaine neposlúcha vždy na slovo, no toho dňa naskočil na prvý šup. Stál som na palube, pridržal sa a ľavou rukou som skúšal nahmatať kormidlo, škrtiaci ventil a spojku. A loďka mi pomáhala, ako sa len dalo – iste bola vydesená. Trošku som ju vyrovnal a pravou rukou nahmatal kotevnú reťaz. Bežne potrebujem na tú kotvu obe ruky, aj to ju ledva vytiahnem, dokonca aj vtedy, keď je more pokojné, ale tentoraz šlo všetko ako po masle. Potiahol som za reťaz, hák sa šklbol a čepele sa uvoľnili. Trochu som ju povytiahol, aby sa nedotýkala dna, a zamieril rovno proti vetru. Zvýšil som prietok paliva a nahuckal Elaine, aby sa pustila do veterného búrliváka, čo aj urobila. Počínala si veľmi dobre. Mal som pocit, že si razíme cestu hustou kašou. Keď som bol asi sto metrov od brehu, hák som pustil, nech si padá a z celej sily sa chopí dna. Krásna Elaine sa narovnala, s hrdosťou dvihla provu a očividne si zhlboka vydýchla.